

VESTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 15. marts 2022

Sag BS-22283/2021-VLR
(8. afdeling)

Ankestyrelsen
(advokat Mads Mygind Bojsen)

mod

Fagligt Fælles Forbund som mandatar for
A
(advokat Bjørn Elling)

Retten i Holstebro har den 27. maj 2021 afsagt dom i 1. instans (sag BS26907/2018-HOL).

Landsdommerne Torben Geneser, Jon Esben Hvam og Chris Olesen har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Ankestyrelsen har gentaget sin påstand for byretten om frifindelse.

A har påstået dommen stadfæstet, subsidiært at Ankestyrelsens afgørelse af 14. juni 2017 ophæves, og at sagen hjemvises til fornyet administrativ behandling.

Supplerende sagsfremstilling

Parterne er for landsretten enige om, at A blev sygemeldt den 8. oktober 2012, og at han blev opsagt til fratræden med udgangen af maj 2013.

Retsgrundlag

Formålet med lov om arbejdsskadesikring er at yde erstatning og godtgørelse til tilskadekomne eller deres efterladte ved arbejdsskade. Skaden skal være forårsaget af arbejdet eller de forhold, det foregår under, jf. § 1 i lov om arbejdsskadesikring.

En sygdom kan anerkendes som en erhvervssygdom, hvis den er optaget på en fortegnelse over erhvervssygdomme, jf. lovens § 7, stk. 1, nr. 1, eller hvis den efter den nyeste medicinske dokumentation opfylder kravene til at blive optaget på fortegnelsen, jf. lovens § 7, stk. 1, nr. 2, 1. led.

En sygdom kan endvidere anerkendes, hvis den må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art, jf. lovens § 7, stk. 1, nr. 2, 2. led.

Anerkendelse efter § 7, stk. 1, nr. 2, 2. led, forudsætter, at sagen har været forelagt for Erhvervssygdomsudvalget, og forelæggelse skal ske, når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (tidligere Arbejdsskadestyrelsen) skønner, at der er mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes, jf. § 7, stk. 3.

Det er alene Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, der kan forelægge sager for Erhvervssygdomsudvalget. Udtalelserne er vejledende for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.

Da Erhvervssygdomsudvalget blev nedsat ved lov nr. 272 af 26. maj 1976 om ændring af lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde, skulle alle sager forelægges for Erhvervssygdomsudvalget, jf. lovens § 1 A, stk. 4, sidste pkt.

I lovforslag nr. L 168 om forslag til lov om forsikring mod følger af arbejdsskade, der blev fremsat den 18. december 1991, blev det foreslået, at forelæggelsesreglen skulle have følgende formulering (§ 10, stk. 3, sidste pkt.):

”Arbejdsskadestyrelsen afgør, om den anmeldte sygdom skal forelægges for Erhvervssygdomsudvalget”.

Af bemærkningerne til den pågældende bestemmelse i lovforslaget fremgår blandt andet følgende:

” ...

Efter forslaget afgør Arbejdsskadestyrelsen, om tilfælde, der er omfattet af forslagets § 10, stk. 1, nr. 2 og stk. 2, skal forelægges for Erhvervssygdomsudvalget.

På denne måde undgås forelæggelse af udsigtsløse sager for Erhvervssygdomsudvalget. Det forudsættes stadig, at anerkendelse kun kan finde sted efter forelæggelse for udvalget.”

Lovforslaget gav anledning til, at der blev stillet spørgsmål til socialministeren, der den 9. marts 1992 blandt andet skrev således til Folketingets Socialudvalg:

”...

Jeg vil gerne understrege, at hensigten med ændringsforslaget ikke har været at indskrænke mulighederne i forhold til i dag for at få anerkendt en sygdom som erhvervssygdom. Ændringsforslaget har til formål at forhindre, at Erhvervssygdomsudvalget belastes med udsigtsløse sager.

Det må i denne forbindelse erindres, at Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af, om sygdommen kan anerkendes som erhvervssygdom, kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse. Ankestyrelsen kan hjemvise sagen til fornyet behandling i Arbejdsskadestyrelsen og herunder bede Arbejdsskadestyrelsen forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget.

På denne måde sikrer det sædvanlige klagesystem, at sagen forelægges for Erhvervssygdomsudvalget, hvis der er grundlag for det.

Jeg kan derfor ikke være enig i, at forslaget medfører en forringelse af retsstillingen, for de der mener, at de burde være omfattet af loven. Men vi undgår, at Erhvervssygdomsudvalget skal bruge ressourcer på udsigtsløse sager.

...”

Efter lovforslagets behandling i Socialudvalget blev der fremsat et ændringsforslag (BTL nr. 168 - Betænkning over Forslag til lov om forsikring mod følger af arbejdsskade), hvorefter bestemmelsen i stedet skulle have følgende formulering:

”Sygdomme, der er omfattet af stk. 1, nr. 2, og stk. 2, kan kun anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, jf. § 58. Disse sygdomme skal forelægges Erhvervssygdomsudvalget, medmindre Arbejdsskadestyrelsen skønner, at forelæggelsen vil være udsigtsløs.”

Af bemærkningerne til ændringsforslaget fremgår blandt andet:

”Til nr. 2 Der har under lovforslagets behandling vist sig et udtalt ønske om, at adgangen til at forelægge sager for Erhvervssygdomsudvalget ikke begrænses som foreslået. Da der på den anden side er forståelse for, at Erhvervssygdomsudvalget ikke bør belastes af udsigtsløse sager, foreslås det, at sager, der er omfattet af stk. 1, nr. 2, og stk. 2, skal forelægges for udvalget, medmindre Arbejdsskadestyrelsen ud fra sit kendskab til Erhvervssygdomsudvalgets praksis skønner, at sagen ikke kan anerkendes efter forelæggelse for udvalget, det vil sige, når forelæggelse er åbenbart irrelevant.”

Ifølge § 10, stk. 3, i lov nr. 390 af 20. maj 1992 om forsikring mod følger af arbejdsskade skulle der herefter ske forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget ”medmindre Arbejdsskadestyrelsen skønner, at forelæggelsen vil være udsigtsløs”.

Ved lov nr. 186 af 18. marts 2009 om ændring af lov om arbejdsskadesikring og lov om erstatning til tilskadekomne værnepligtige m.fl. blev bestemmelsen om forelæggelse i § 7, stk. 3, ændret til den nugældende formulering (bortset fra at ”Arbejdsskadestyrelsen” er ændret til ”Arbejdsmarkedets Erhvervssikring” ved lov nr. 395 af 2. maj 2016).

I den skriftlige fremsættelse af lovforslaget den 10. december 2008 anførte beskæftigelsesministeren blandt andet:

” ...

Det foreslås at justere betingelsen for at forelægge konkrete sager om erhvervssygdomme for Erhvervssygdomsudvalget. Der foreslås et mere positivt kriterium. Ændringen indebærer ikke, at der skal forelægges flere eller færre sager for udvalget. ...”

Det fremgår af lovforslaget (L 88) under punkt 2.2.2., at man med den ændrede formulering ønskede en mere positiv formulering, der reelt beskrev Arbejdsskadestyrelsens praksis for at forelægge sager til vurdering i Erhvervssygdomsudvalget, idet ordet »udsigtsløs« var et negativt ladet udtryk.

Af forarbejderne fremgår videre blandt andet:

”Ændringen er redaktionel.

Ændringen har til hensigt at tydeliggøre betingelsen for at forelægge sager, der ikke er omfattet af fortegnelsen over erhvervssygdomme, for Erhvervssygdomsudvalget.

Vurderer Arbejdsskadestyrelsen, at sagen kan anerkendes, forelægges den altid for udvalget.

Vurderer Arbejdsskadestyrelsen, at sagen ligger tæt på at kunne anerkendes, forelægges den også for udvalget. Herudover forelægges sager for eksempel:

- når udvalget ikke tidligere har taget stilling til den pågældende problemstilling
- når der er tvivl om, hvorvidt de beskrevne belastninger er tilstrækkelige til at opfylde kravene i § 7, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, eller
- når sagen ligger inden for fokusområder, som er aftalt med udvalget”.

Der er for landsretten fremlagt resume af flere sager, hvor Erhvervssygdomsudvalget i 2020 – 2021 har udtalt sig om, hvorvidt en uspecificeret belastningsreaktion kunne anerkendes som en erhvervssygdom.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

Spørgsmålet er, om A's sygdom "må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art", jf. arbejdsskadesikringslovens § 7, stk. 1, nr. 2, 2. led. Som anført af byretten forudsætter anerkendelse af A sygdom som erhvervssygdom forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, og forelæggelse skal ske, når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skønner, at der er mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes, jf. lovens § 7, stk. 3.

Som det fremgår af byrettens dom, lider A ifølge svaret på spørgsmål 1 i Retslægerådets erklæring af 14. august 2020 af en uspecificeret belastningsreaktion, og på tidspunktet for undersøgelse ved speciallæge i psykiatri i februar 2020 opfyldte A ligeledes kriterier for diagnosen neurasteni, en kronisk træthedstilstand.

Landsretten lægger efter Retslægerådets besvarelse til grund, at A's psykiske sygdom i form af en uspecificeret belastningsreaktion ikke er ophørt.

Af Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 3 fremgår, at der er beskrevet belastende forhold af både organisatorisk og konkret art under A's ansættelse på X, der må betegnes som værende egnede til at medføre en uspecificeret belastningsreaktion. Herefter og efter sagens oplysninger i øvrigt, herunder navnlig indholdet af Arbejdstilsynets afgørelser vedrørende X, finder landsretten, at de arbejdsmæssige belastninger, som A oplevede på X, må anses for at høre til arbejdets særlige art efter arbejdsskadesikringslovens § 7, stk. 1, nr. 2, 2. led. Spørgsmålet er herefter, om der er den fornødne sammenhæng mellem hans psykiske lidelse og de arbejdsmæssige belastninger.

I sit svar på spørgsmål 3 har Retslægerådet anført, at årsagsforholdene til lidelsen er multifaktorielle, og det er ikke lægefagligt muligt at angive specifikke sandsynligheder for årsager, men det skønnes mere end 50 % sandsynligt, at belastende forhold på X årsagsmæssigt har bidraget til den psykiske lidelse. Retslægerådet har i svar på spørgsmål 4 anført, at de i spørgsmålet nævnte bilag vedrører perioden fra november 2012 til december 2016 og omtaler persisterende symptomer som søvnforstyrrelser, koncentrationsbesvær og alarmtilstand, som består ved psykiatrisk speciallægeundersøgelse i februar 2020. Symptomerne ses tidsmæssigt relateret til belastninger oplevet under ansættelse i årene fra 2011 til 2012. Der er tale om vedvarende symptomer og ikke forbigående.

Der er for landsretten er fremlagt flere eksempler på, at der efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget er sket anerkendelse af uspecificeret belastningsreaktion hos personer, der har været udsat for vold og anden udadreagerende adfærd under arbejdet.

På denne baggrund lægger landsretten til grund, at der er mulighed for, at A's psykiske lidelse vil kunne anerkendes som en erhvervssygdom efter arbejdsskadesikringslovens § 7, stk. 1, nr. 2, 2. led.

Sagen burde derfor have været forelagt for Erhvervssygdomsudvalget i henhold til arbejdsskadesikringslovens § 7, stk. 3, inden Ankestyrelsen traf afgørelse den 14. juni 2017.

Med den ændring, at sagsomkostningerne for byretten skal betales til Fagligt Fælles Forbund som mandatar for A i stedet for til A, stadfæster landsretten derfor byrettens dom.

Efter sagens udfald skal Ankestyrelsen i sagsomkostninger for landsretten betale 28.000 kr. til Fagligt Fælles Forbund som mandatar for A til dækning af udgifter til advokatbistand. Beløbet er uden moms, da Fagligt Fælles Forbund har været repræsenteret af en ansat advokat. Der er ved fastsættelsen af beløbet taget hensyn til sagens værdi og omfang.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes med den ændring, at sagsomkostningerne skal betales til Fagligt Fælles Forbund som mandatar for A.

I sagsomkostninger for landsretten skal Ankestyrelsen inden 14 dage betale 28.000 kr. til Fagligt Fælles Forbund som mandatar for A.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

RETTEEN I HOLSTEBRO DOM

afsagt den 27. maj 2021

Sag BS-26907/2018-HOL

Mandatar Fagligt Fælles Forbund for

A

(advokat Bjørn Elling)

mod

Ankestyrelsen

(advokat Inge Houe)

Denne afgørelse er truffet af dommer Lillian Lund Tinggaard.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen er anlagt den 24. juli 2018 og drejer sig om, hvorvidt sagsøgerens, A's, psykiske lidelser kan have karakter af en erhvervssygdom forårsaget af arbejde med unge asylsøgere på X. Sagsøgte, Ankestyrelsen, har den 14. juni 2017 stadfæstet Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse, hvorefter der ikke sker anerkendelse af de psykiske lidelser som en erhvervsskade, og afvisning sker uden forudgående forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

Der er under denne sag tvist om, hvorvidt denne afgørelse er korrekt, eller sagen skal hjemvises til forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget eller afgørelse af 14. juli 2017 skal ophæves, og sagen hjemvises til fornyet administrativ behandling på grund af forkert begrebsanvendelse i afgørelsen.

A har fremsat følgende påstande:

Principalt:

Sagsøgte tilpligtes at hjemvise sagen vedrørende sagsøgers psykiske erhvervssygdom til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring med henblik på forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

Subsidiært:

Sagsøgte afbødelse af 14. juni 2017 ophæves, og sagen hjemvises til fornyet administrativ behandling.

Ankestyrelsen har fremsat påstand om frifindelse.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

Det fremgår af sagen, at A gennem årene jævnligt har søgt læge for gener af fysisk og til dels psykisk karakter. Stress er således nævnt i et journalnotat fra den 4. marts 2008, og den 3. marts 2009 ønskede han efter tre fyringer at benytte sin sundhedsforsikring til at tale med en psykolog. Den 29. november 2012 søgte han læge, fordi han under sit arbejde på X var kommet til skade med en finger.

Den 29. november 2012 blev A sygemeldt med akut belastningsreaktion/stress, som ifølge mulighedsattest fra praktiserende læge var udløst af manglende rammer til at udføre sit arbejde på X. A beskrev mangel på synlig ledelse, en sygemeldt afdelingsleder og rammer for arbejdet, som gjorde, at de menige ansatte stod med ansvar for ting, de ikke havde forudsætninger for at kunne løse.

Den 18. december 2012 blev diagnosen stressende arbejdsforhold anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen og Arbejdstilsynet som en erhvervssygdom.

I statusbedømmelse af 10. januar 2013 blev det beskrevet, at der var sket en ændring, således at sygemeldingen, som i starten mest var arbejdspladsrelateret, nu var blevet mere generel og omsiggribende. Symptomerne var fortsat forenelige med langvarig belastning i jobbet på X, og A oplevede aktuelt en psykisk skrøbelighed og en frygt for ikke at blive passet på af en arbejdsgiver. Han følte sig ikke klar til at vende tilbage til arbejdsmarkedet, men havde et ønske om at blive prøvet af i virksomhedspraktik, såfremt han i praktikken kunne blive skærmet og værnede om. Der var ingen lægelige forventninger om kronisk sygdom eller varige skånehensyn. Det var ikke muligt at oplyse nærmere om raskmelding.

I praktiserende læges journal af 12. februar 2013 er noteret stress, som sætter sig i maven og et ønske om henvisning til fysioterapeut for at få hjælp mod dette.

Den 15. marts 2013 blev der etableret praktik som pædagogmedhjælper på Y Skole.

Den 10. maj 2013 udstedte Arbejdstilsynet et strakspåbud til Z Kommune om at træffe effektive foranstaltninger mod vold og trusler på X's afdeling i X.

En anden ansat på X, B, har i en udateret skrivelse beskrevet forholdene på centeret.

Den 14. juni 2013 traf Arbejdstilsynet afgørelse om, at Z Kommune skulle forebygge og håndtere risiko for vold og trusler om vold på X's afdeling i X. Virksomheden skulle sikre, at arbejdet planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt både på kort og på langt sigt. Virksomheden skulle derfor forebygge og håndtere risikoen for vold og trusler om vold i forbindelse med arbejdet med de uledsagede unge flygtninge i X's afdeling i X.

Den 4. september 2013 traf Arbejdstilsynet en tilsvarende afgørelse om det psykiske arbejdsmiljø på X's afdeling i X.

A forblev sygemeldt og blev opsagt til fratræden ved udgangen af maj 2014.

Af praktiserende læges mulighedserklæring af 23. maj 2013 fremgår, at A havde været sygemeldt siden oktober 2012; initialt efter dårlig ledelse på X men siden af mere betydende og eksistentiel karakter. Han frembød fortsat symptomer på ikke at være tilpas med indre uro, rastløshed, kort lunte når han pressedes, og ulidelig træthed.

Jobcenter Z indhentede speciallægeerklæring af 12. juli 2013 udarbejdet af specialist i neuropsykologi Morten Kaufmann, hvoraf fremgår følgende:

" ...

Helbredsmæssigt:

I alt væsentligt fysisk rask. Har hidtil kunnet honorere de krav, der har været stillet til ham i arbejdsmæssige forhold. Umiddelbart efter sin skilsmisse (se ovenfor) nedtrykt og frekventerede psykiater i et par års tid.

Aktuelle:

Beskriver sig aktuelt som uden eller med meget svingende energi og oplagthed, indimellem "næsten klar til at gå på arbejde", men synes alligevel snart at tabe fremdriften. Er lidt forundret og utilpas over sin manglende energi, der også giver sig udslag i nedsat koncentrationsevne, så han f.eks. har svært ved at få udbytte af at læse. Ville ellers gerne tage en uddannelse, men har p.t. ikke den store tro på at kunne det. Vil nok beskrive sig som "særlig sensitiv", herunder med behov for ro til eftertanke og trives derfor p.t. godt som aleneboende.

...

Sammenfattende giver han i testbesvarelsen udtryk for en del diffuse klager over smerter og kropslige forstyrrelser, der næppe findes noget klart organisk grundlag for, dvs. er udtryk for en lidt overdreven helbredsbekymring (hypokondri), en svigtende evne til at undlade nytteløs tænkning (OCD-træk) ledsager af mental (og fysisk) træthed, manglende koncentrationsevne og initiativsvækkelse.

Testresultatet peger ikke entydigt på tilstedeværelse af egentlig psykiatrisk sindslidelse, men derimod på personlighedstræk af mere grundlæggende art med sandsynlig varighed siden barndommen, som accentueres i pressede situationer, ydre omstændigheder af forskellig art, familiære eller arbejdsrelaterede, med de beskrevne funktionsbegrænsninger til følge.

..."

Af praktiserende læges statusattest af 31. oktober 2013 fremgår, at lægen vurderede, at der ikke for nuværende var øvrige behandlingstilbud. A ville angiveligt kunne profitere at psykologsamtaler med henblik på at takle stress med mere, men da han ikke havde nogen psykiatrisk diagnose eller alvorlig somatisk sygdom var det ikke muligt at henvise ham via sygesikringen, og egenbetalingen blev derfor ganske høj. Med hensyn til varige skånehensyn var det svært helt at fastslå. Lægen vurderede, at situationen for nuværende var stationær, således at der i alt fald i nærmeste fremtid - måneder til år - og måske kronisk og varigt var behov for overskueligt og praktisk arbejde med reduceret timeantal. Lægen havde ingen fornemmelse af, om A med tiden ville kunne arbejde på ordinære vilkår. For nuværende syntes det ikke realistisk.

Den 8. november 2013 blev der afholdt en kommunal opfølgningssamtale. Af referatet fremgår, at A trivedes godt med et fysisk udearbejde, hvor han ikke skulle forholde sig til noget mentalt. Han vurderede ikke selv, at han kunne stille sig til rådighed for arbejdsmarkedet for arbejde, hvor der gjordes krav på, at han skulle forholde sig mentalt til mennesker og opgaver på fuld tid.

Af et kommunalt samlenotat fremgår hoveddiagnosen belastningssyndrom og somatiseringstendens samt OCD træk i forhold til nytteløs tænkning.

Til brug for arbejdsskadesagen afgav praktiserende læge den 13. januar 2016 en lægeerklæring hvoraf fremgår diagnosen arbejdsbetinget stress og som aktuelle symptomer dårlig koncentration, nedsat rummelighed, støj, mennesker, nedsat arbejdsevne over tid, langsommere, glemsom, trættbar, udtrættes, brug for restitution og svært ved bilkørsel.

I et spørgeskema dateret 20. maj 2016 har A beskrevet de samme hændelser på arbejdspladsen som tidligere.

Til brug for arbejdsskadesagen er der indhentet speciallægeerklæring af 28. december 2016 fra ledende psykolog Pia Ryom, Arbejdsmedicinsk Klinik, Aalborg Universitetshospital. Af denne fremgår blandt andet følgende:

" ...

Psykisk helbred

Oplever sig som værende i den kategori mennesker, som er særligt sensitive, men også med en robust kerne.

Dispositioner

Ingen kendte dispositioner til psykisk sygdom i familien.

Psykologbehandling tidligere

Har i forbindelse med livskriser skilsmisse mv. gået periodisk til psykolog med god effekt.

...

Arbejdsbeskrivelse

X 2011 – 2012:

Oplever arbejdspladsen er præget af, at der såvel for den enkelte medarbejder som for ledelsen er manglende beføjelser til at selektere i, hvilke indvandrerdrenge, som passede på X.

Der var op til 45 drenge, og der var 2 kategorier, som var meget svære at integrere på centeret.

Det var de nordafrikanske drenge og de somaliske drenge ifølge A. De fysiske rammer var præget af, at det var et gammelt sygehus, og målgruppen var asyl drenge, der skulle socialiseres, mens deres sager blev behandlet.

Arbejdstider var et vagthold på cirka 11 Y2 times vagter med restitution og rul. Man havde 6 dages fri, arbejdede 3 dage og 6 dage fri. Der var på daværende tidspunkt 5 i vagthold, da A startede.

Så blev det reduceret til 4. Der er 3 vagthold, og man arbejder et døgn. Ledelsen var en afdelingsleder, som A ikke oplevede som støtte, da han ikke var kontant og præcis nok og ikke fulgte nok op på tingene. De støttemuligheder, der var, var begrænsede. Fx havde der været behov for at kunne omvisitere, hvilket ikke var tilfældet. Politiet blev tilkaldt i de grove tilfælde, ellers var det primært kollegial støtte, man ydede, da der ikke var tale om supervision. Senere kom der coaching i grupperne.

...

Arbejdsbelastninger

Arbejdsbelastningerne relaterer sig omkring 8 forskellige forhold, når man opsummerer fortællingen fra A.

1. Leder, der bypassere personalet overfor drengene, altså kontraindicerer i forhold til aftaler lavet af personalet.
2. Nedskæringer, således at vagtlagene bliver tyndere bemanded.
3. Drengene, som personalet ikke var uddannet til at håndtere. Når personalet spurgte om at få nogle af disse kvalifikationer, som de manglende, blev de underkendt af lederne og stedets psykolog.
4. At man hyppigt som medarbejder blev presset til at lave svære løsninger hurtigere end det var ønskeligt i forhold til den pædagogiske mulighed.
5. I 2012 havde A en meget kraftig fastholdelse af en aggressiv beboer, hvor andre beboere blander sig, og hvor A er nødt til at holde drengens hænder meget lang tid, og i denne situation både føler sig magtesløs, krænket, men også få ødelagt sine tommelfingre.
6. At A oplevede at have behov for at være meget markant uden at relationen til at være dette var opbygget.
7. Oplever, at én af drengene snitter sig efter A har været på arbejde i 2 nattevagter. Der er flere episoder af kraftig karakter på disse 2 nattevagter, hvor en kvindelig kollega oplever sig overgramset, og hvor de unge drenge har smidt med interieuet. Her sker der det, at A skal tage sig af drengen, som bløder kraftigt, men samtidig hører han, at kollegaen har problemer og er ikke i stand til at komme ud og hjælpe hende.
8. Oplever, at egne værdier bliver stærkt udfordrede i hverdagen. I relation til disse belastninger udvikler A i tidsmæssig relation søvnproblemer, social isolationstendens, stress- og presfølsom, psykisk ubehag, magtesløshed, manglende lyst og energi, et eroderet selvværd og et fagligt eroderet selvværd, hypervigilant med meningstomhed og tror ikke på egne evner. Han bliver hurtigt træt ved mange stimuli og er nødt til at have et bestemt tempo for at

kunne klare det. Hukommelsen oplever han kompromitteret. Han bliver lettere irriteret og har svært ved at koncentrere sig. Han oplever, at han er hypersensitiv overfor lyde og periodisk har søvnbesvær, overvældende træthed, fx ved social kontakt med familie, indlæningsvanskeligheder og isolationstendens.

...

Resumé

56-årig ufaglært mand, som har arbejdet i en 2-årig periode fra 2011/2012/2013 på X. Har her været udsat for arbejdsbelastninger i form af:

- Leder, der bypassere personalet overfor drengene.
- Nedskæringer, der betyder færre personaler, hvilket betyder øget usikkerhed.
- Drengene, som var af en sådan kaliber, at en ufaglært ikke kunne magte det, da der kom nye drengeskategorier ind fra Nordafrika og Somalia.
- Kraftige fastholdelser af børnene.
- Vold og trusler.
- Selvmordsforsøg hos drengene.
- En oplevelse af, at egne værdier bliver stærkt udfordrede.

Har i relation til dette udviklet en kraftig stress med koncentrations- og hukommelsesproblemer, social isolationstendens, hypervigilant og læderet søvn.

Har haft arbejdsforhold ind imellem i perioden fra ansættelsens ophør til nu, men uden at kunne magte det. Er aktuelt under uddannelse til skovtekniker og har håb om at klare denne uddannelse, som han er færdig med sommeren 2017.

Symptomerne er udviklet i tidsmæssig relation til belastningerne.

Der er ikke konkurrerende forhold til tilstanden.

Det kliniske indtryk viser en kreativ person, som er godt orienteret i egne data, men som også fremtræder stressbar. Dette billede underbygger det testmæssige billede, idet det viser en stress- og presfølsom person, som er ekstrovert, men aktuelt har en isolationstendens, og som har gode kreative evner.

Konklusion

56-årig ufaglært pædagogmedhjælper, som har arbejdet i en 2-årig periode fra 2011 – 2012/2013 på X. Har her været udsat for arbejdsbelastninger i form af manglende ledelsesmæssig klarhed og støtte, manglende kvalifikationer til at klare nye drengegrupper samt voldsomme magtanvendelser overfor mindreårige børn.

Har i relation til dette udviklet kraftig stress, hvoraf en del af symptomerne fortsat resterer. Der er ikke konkurrerende forhold til tilstanden, hvorfor denne vurderes at være udløst af forhold i arbejdet. Da stresssymptomerne kun er i let remission vurderes tilstanden at være relativt kronificeret.

1Z56.3 stress/

..."

Den 14. februar 2017 traf Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgørelse om ikke at anerkende den anmeldte sygdom som en arbejdsskade. I begrundelsen er blandt andet anført følgende:

" ...

Begrundelse

Du har fået stillet diagnosen stress.

Diagnosen stress er ikke nævnt i Arbejdsskadestyrelsens fortegnelse over erhvervssygdomme. Vi kan derfor ikke anerkende din psykiske reaktion som en erhvervssygdom indenfor fortegnelsen over erhvervssygdomme.

Vi vurderer, at din stress heller ikke vil kunne anerkendes udenfor fortegnelsen over erhvervssygdomme, hvis den forelægges for Erhvervssygdomsudvalget. Fortegnelsen over erhvervssygdomme er en liste over sygdomme, som kan opstå efter bestemte arbejdsmæssige påvirkninger.

Erhvervssygdomsudvalget er et udvalg, der rådgiver om tilfælde, der ikke kan anerkendes indenfor fortegnelsen over erhvervssygdomme.

Vi vurderer, at de belastninger, som du har beskrevet med stort arbejdspress med mange uintegrerbare asylbørn og konflikter med børnene på X, ikke kan anses for belastende i en sådan grad og på en sådan måde, at det kan have forårsaget en varig psykiske sygdom hos dig.

Vi har lagt til grund, at du som pædagogmedhjælper hos X i perioden fra 2011 og frem til 2012 har haft belastende arbejdsforhold.

Du har oplyst, at der på X for børn var mange der var ret

svære at integrere. Dine værdier blev stærkt udfordret dagligt. Du skulle fastholde en beboer, der beskadigede dine tommelfingre. Du følte ikke at I havde en opbakning fra ledelsen. Endvidere var I udsat for nedskæringer og kunne ikke omvisitere beboerne.

Der var støttemuligheder, men de var ifølge dig begrænsede.

Du er ophørt på X i 2012 og er ved at uddanne dig til skovtekniker og er færdig sommer 2017.

Vi har lagt vægt på, at der ikke er nogen generelle lægelige undersøgelser, som beviser en sammenhæng mellem en varig psykisk sygdom og de belastninger, du har været udsat for på arbejdet.

Vi har også lagt vægt på, at dit arbejde ikke har medført belastninger, som giver en særlig risiko for udvikling af en varig psykisk sygdom. Vi vurderer således, at du ikke har været udsat for sådanne stressfaktorer, som der ifølge Erhvervssygdomsudvalgets nuværende praksis kræves, for at der kan ske anerkendelse af en psykisk sygdom.

..."

Afgørelsen blev den 14. juni 2017 stadfæstet af Ankestyrelsen. Af begrundelsen fremgår:

"...

Sådan vurderer vi sagen

Stress er ikke nævnt i fortegnelsen over erhvervssygdomme.

Ankestyrelsen anerkender derfor ikke din stress efter fortegnelsen over erhvervssygdomme.

Vi vurderer, at din stress heller ikke vil kunne anerkendes, hvis den forelægges for Erhvervssygdomsudvalget.

...

Bemærkninger til klagen

Dit forbund har klaget. De mener, at du har været udsat for ekstremme arbejdsforhold. De har oplyst, at de har lignende sager, hvor der er stillet en anden diagnose.

Dit forbund har oplyst, at du nu er tilkendt revalidering.

Der er medsendt en kollegas beskrivelse af din tidligere arbejdsplads.

Dit forbund har oplyst, at der er en rapport fra Arbejdstilsynet, hvor kommunen fik et påbud omkring arbejdsforholdene.

Oplysningerne er indgået i behandlingen af din sag, men at de ikke kan føre til en ændret afgørelse. Årsagen er, at der ikke er grundlag for at anerkende din stress som en erhvervssygdom.

Vi henviser i den forbindelse til ovenstående begrundelse og bemærker, at vi har lagt diagnosen stress til grund, da det er denne diagnose som fremgår af dine lægelige oplysninger.

Stress er på nuværende tidspunkt et symptom af en karakter, der ikke vil kunne anerkendes som en erhvervssygdom i henhold til Arbejdsskadesikringsloven. Vi har derfor ikke forelagt din sag for Erhvervssygdomsudvalget.

..."

Herefter blev denne sag anlagt.

Parterne stillede spørgsmål til Retslægerådet, og Retslægerådet anmodede i den forbindelse om en psykiatrisk speciallægeerklæring.

Erklæring af 25. februar 2020 udarbejdet af speciallæge i psykiatri Hans Jørgen Søgaard blev indhentet. Af denne fremgår blandt andet:

" ...

Sammenfatning og konklusion

A er en 59-årig mand, der er opvokset under stabile forhold som enebarn. Faderen døde, da A var 3½ år. A klarede sig udmærket fagligt og socialt i skolen og han afsluttede skolegangen med realeksamen. Efterfølgende har han haft et ret omskifteligt arbejdsliv. Dette er ikke begrundet i nogen psykisk lidelse eller personlighedsforstyrrelse, men mere ud fra en personlig overbevisning om at have frihed. Han havde ikke psykiske lidelser, bortset fra nogen stress i forbindelse med skilsmisse i 2009, førend under ansættelse på X fra 2011 til 2012. Her var belastende arbejdsforhold med manglende ledelsesmæssig støtte. Det endte med, at A følge sig usikker ved at være på arbejdspladsen. Han

har ikke haft symptomer på posttraumatisk belastningsreaktion, men derimod en belastningsreaktion i form af **diagnosen F43.23 Tilpasningsreaktion med andre emotionelle symptomer**. Siden ansættelsen har han vedvarende haft belastningssymptomer, som har ført til isolationstendens og kognitive problemer. Der ses nogle symptomer i overensstemmelse med **diagnosen F48.0 Neurasteni**. A magter for nuværende at have fuldtidsarbejde, men grunden til at han kan varetage et fuldtidsarbejde er, at han kan arbejde for sig selv og være meget fleksibel i arbejdet. Det vurderes, at hvis han skulle arbejde under andre forhold med mere faste rammer og sammen med andre mennesker, ville han med stor sandsynlighed ikke kunne oppebære et normalt funktionsniveau i forhold til arbejdsmarkedet.

..."

Retslægerådet afgav herefter den 14. august 2020 blandt andet disse svar:

"...

Spørgsmål 1:

Baseret på de gener, der er beskrevet i

- *bilag 9, s. 6-8 (journalnoter 31/10-12 ff.),*
- *bilag 10, s. 1 (spm. 2),*
- *bilag 11, s. 2-4 (overskriften 'Aktuelle' og ff.), og*
- *bilag 12, s. 3-5 (overskriften 'Aktuel symptomstatus' og ff.)*

er der efter Retslægerådets opfattelse da medicinsk belæg for at stille en egentlig psykisk diagnose vedrørende sagsøgers psykiske forhold?

I bekræftende fald bedes Retslægerådet oplyse hvilken, og i benægtende fald angive årsagen hertil.

Ifølge Retslægerådet lider sagsøger af en uspecificeret belastningsreaktion, og på tidspunktet for undersøgelse ved speciallæge i psykiatri i februar 2020 opfylder sagsøger ligeledes kriterier for diagnosen neurasteni, en kronisk træthedstilstand.

Spørgsmål 2:

Er diagnosen 'stress' udtryk for en entydig og veldefineret medicinsk diagnose I benægtende fald bedes Retslægerådet redegøre for, hvorledes begrebet 'stress' defineres i lægefaglig praksis, herunder om stress er udtryk for 1) en udefrakommende påvirkning ("A arbejde er stressende")

- 2) en egentlig medicinsk lidelse ("han lider af stress")
- 3) en samlebetegnelse for en række symptomer ("det er tydeligt at se at han er stresset")
- 4) et udtryk for et handle- og tankemønster ("han stresser meget i hverdagen")
- 5) noget andet?

Stress er ikke en veldefineret medicinsk diagnose. Begrebet lader sig ikke præcist lægefagligt definere. Retslægerådet bemærker, at det ikke tilkommer psykologer at stille diagnoser.

Spørgsmål 3:

Har arbejdet på X, som det er beskrevet i henholdsvis a) Arbejdsbeskrivelsen, som den er angivet ovenfor, og

b) Den bestridte supplerende arbejdsbeskrivelse (bilag 19),

Efter Retslægerådets vurdering været egnet til at forårsage sådanne psykiske forhold, som er konstateret hos sagsøger? Såfremt de forskellige arbejdsbeskrivelser medfører forskellige svar, bedes Retslægerådet afgive alternative besvarelser.

Indeholdt i besvarelsen bedes Retslægerådet oplyse, hvilken betydning (om nogen) rådet tillægger det forhold, at sagsøger ikke havde uddannelse indenfor pædagogik eller konflikthåndtering – herunder navnlig om dette taler for eller imod egnethed.

Der er beskrevet belastende forhold af både organisatorisk og konkret art under ansættelsen på X X, der må betegnes som værende egnede til at medføre en uspecificeret belastningsreaktion. Individuel disposition og sårbarhed spiller en væsentlig rolle for belastningsreaktionens opståen, og særligt neuropsykologisk undersøgelse fra juli 2013 peger på særlige karaktertræk, der gør sig gældende hos sagsøger.

Årsagsforholdene er således multifaktorielle til den nævnte lidelse, og det er ikke lægefagligt muligt at angive specifikke sandsynligheder for årsager, men det skønnes mere end 50 % sandsynligt, at belastende forhold på X X årsagsmæssigt har bidraget til den nævnte psykiske lidelse.

Retslægerådet forholder sig ikke til betydningen af en eventuel uddannelsesgrad.

Spørgsmål 4:

Har de hos sagsøger konstaterede psykiske forhold, som de er beskrevet i

- *bilag 9, s. 6-8 (journalnoter 31/10-12 ff.),*

- bilag 10, s. 1 (spm. 2),
- bilag 11, s. 2-4 (overskriften 'Aktuelle' og ff.), og
- bilag 12, s. 3-5 (overskriften 'Aktuel symptomstatus' og ff.)
 efter Retslægerådets opfattelse udelukkende karakter af kortvarige og/eller
 forbipasserende gener?

I bekræftende fald bedes Retslægerådet redegøre nærmere for, hvorledes Retslægerådet definerer begrebet 'forbipasserende' og herunder angive, hvilken tidshorizont der anses for sædvanlig for sådanne gener, som er konstateret hos sagsøger.

De nævnte bilag vedrører perioden fra november 2012 til december 2016 og omtaler persisterende symptomer som søvnforstyrrelser, koncentrationsbesvær og alarmtilstand, som består ved psykiatrisk speciallægeundersøgelse i februar 2020. Symptomerne ses tidsmæssigt relateret til belastninger oplevet under ansættelse i årene fra 2011 til 2012. Der er derfor tale om vedvarende symptomer og ikke forbigående.

..."

Forklaringer

A har forklaret, at han tog 9. klasse på efterskole og derefter en uddannelse som idrætsleder og en HF eksamen. Han prøvede i 1996 eller 1997 at påbegynde datamatiker uddannelsen, men det fuldførte han ikke. Han har haft jobs med livredning og førstehjælp og har taget arbejdsmarkedskurser. Han har arbejdet som ufaglært inden for mange brancher, så som personlig pleje, butikker, landbrug og produktion. Han synes, at det er spændende at prøve noget nyt. Ved finanskrisen blev det lidt svært, men ellers er det spændende. Han kan lide at arbejde med mennesker, fordi 2 dage ikke er ens.

Han havde forud for ansættelsen i X erfaring med udadreagerende mennesker fra en varmestue, hvor han var under sin værnepligt, og han havde været døgnvagt hos en ung mand, der kunne reagere udadvendt. Han havde også været vikar på et center for alkoholikere i Y. Han kunne sagtens klare den slags job, men er engang blevet fyret, fordi han var for idealistisk.

Han kom i oktober 2010 ud på Asylcenter Y i en eller anden form for job, måske med løntilskud. Han kunne godt lide jobbet. Det var et asylcenter for voksne og familier. I X var klientellet anderledes, idet det var unge under 18, som var kommet til landet alene. Han søgte derud efter 3 måneder i Y og blev ansat. De nyansatte blev samlet til en introduktion, og der var nogen fra Røde Kors, som sagde, at de gennemsnitligt holdt 1½ år og skulle have supervision. Det var det

fjerde mest psykisk belastende job i Danmark. Der blev ikke givet et vagtkursus eller kurser i konflikthåndtering. Derfor fik han senere skader på fingrene. Han var under en konflikt for flink og ville ikke skade drengen. Havde han fået kurser, kunne han nok have taklet det anderledes.

Når de unge kom fra skole, var de et vagthold, som mødte ind. De var teenagere, der ville på værelset, spille fodbold, have mad, bygge drager eller lave andet. Der kunne pludselig komme dårlige minder op i de unge. I starten var det helt fint, og de var flere på et vagthold. De unge blev med tiden også anderledes. Der var 3 pædagoger, 2 ufaglærte og nogle enkelte yngre ansatte. Særligt de yngste kvinder havde det hårdt, for de unge mænd skulle lære at opføre sig ordentligt mod dem. Det var relationspædagogik. Man både talte med de unge, når de var kedede af det, og tumlede med dem i svømmehallen. Der var slet ingen vagter på stedet. Det var der som udgangspunkt heller ikke brug for, men når den gode relation glippede, stod de med problemet. De skulle også skærme nogle børn mod andre, men kunne ikke handle på det.

I begyndelsen var der mange afghanere, og han havde det godt med dem. Han kunne gå mellem to, der sloges, for de ville aldrig ramme ham. Sådan blev det ikke ved med at være, og han skulle ikke bare skærme de unge, men også passe på sig selv. Der manglede backup, når der samtidig kom alt for mange krav fra alt for mange vinkler. Han kunne ikke engang tage vare på sig selv og kollegaerne, og det blev utrygt. Holdet blev skåret ned fra 5 til 4 ansatte til 50 børn. På et tidspunkt talte de om at skære nattevagten ned til 1 person. Det blev i stedet sådan, at dagholdet skulle supplere om natten. Det var om natten, episoderne kom.

Han kan genkende Arbejdstilsynets beskrivelse af forholdene. Han husker en kvindelig vagt, der blev talt ned af centerets psykolog i stedet for at blive støttet. Det byggede sig over tid op i ham. Da han blev sygemeldt, foreslog de meget hurtigt, at han vendte tilbage, men der var ikke ændret noget, og derfor sagde A krop nej.

De unge kom fra flere steder i verden, og der var kulturforskelle. Nogle lærte hurtigt dansk, men ellers blev der talt engelsk, og de tolkede for hinanden. De unges konflikter kunne både være store hanner, der stredes om territorium, og stridigheder mellem nationaliteter. Nogle unge kunne de slet ikke nå pædagogisk. Det var en udvikling, der skete, da der kom syrer, iranere, somaliere og folk fra Nordafrika. De fungerer ikke altid godt sammen.

Personalet blev inddraget, når de unge afreagerede og for eksempel smadrede et vindue. Der var ingen konsekvenser. De unge var i bund og grund ulykkelige. De reagerede voldsomt og ud fra et andet normset. De unge ville

ikke altid hinanden. Der var ikke rammer til at sætte nye rammer for dem og ingen konsekvenser, når de unge prøvede rammerne af. Konsekvens gjorde dem trygge, men rammerne for at udøve konsekvens blev dårligere og dårligere. Til sidst var han så træt, men kunne ikke sove. Det så drengene, før det brød helt ud.

Han blev selv fysisk overfaldet en dag, da en dreng ville have mad mellem måltiderne, og drengen skubbede til ham. De kom i håndgemæng. Han kunne vælge i stedet at trække sig, men så røg trygheden i rammerne, og han ville vide med sig selv, at han ikke udførte sit arbejde.

Under A ansættelse var der kollegaer, der kom til skade. Det påvirkede ham meget. Det blev belastende, at det var hverdag at feje glasskår op efter udadreagerende drenge, og personalet ringede jævnligt 112. Politiet kom så hurtigt fra Holstebro, og det gjorde indtryk på drengene, men inden de kom, stod man længe alene. Der var fire voldsomme hændelser på 2 vagter. Det var, at kollegaen blev overgramset, at en ung mand smed med al inventar, at en ung mands skar sig selv, og at de andre skulle skærmes samtidig med, at de ikke kunne få hjælp til den blødende unge mand, og de måtte ringe efter politiet. Alt det skete på 2 døgn. Derefter sygemeldte han sig, og det kom uventet for ledelsen.

Han blev skilt i 2000 og skulle ikke bo sammen med sine børn, Da var han nede at vende. I 2009 havde han også noget at bearbejde, og han havde en forsikring, der gav mulighed for psykologtimer, men ellers har der aldrig været noget psykisk med ham.

Han valgte arbejdet på X, fordi han gerne ville arbejde med mennesker i svære vilkår. Det var for ham meningsfuldt. Skilsmissen var en sørgelig begivenhed, som belastede ham. Adskillelsen fra børnene var en længerevarende belastning. I 2011 følte han sig psykisk klædt på til at starte et sted som X. A personlighed er god til den slags arbejde. Han kunne godt komme hjem og være smadret, og manglede i visse situationer supervision og opbakning. Han har dog altid følt sig privilegeret.

Han husker ikke, at han oplevede trykken for brystet eller var for træt til at arbejde. Han havde nok 2 sygedage under ansættelsen. Han prøvede at holde sig selv rask og søgte læge ved behov.

Han oplever ikke, at han er hypokonder, og han er ikke opdraget til at klynke over tingene. Han prøver at leve, så han har det godt. Han tænker meget over livet og glædes meget over det. Han kan ikke sige, om A tænkning er nytteløs. Han tænker tanker af mere eksistentiel karakter og om meningen med livet.

Han oplever sig selv som særligt sensitiv. Det er hver femte person, når man tester sig. A styrke er, at han mærker mange ting, og han klarer sig godt ved at bruge det. Han kan undgå det, der dræner ham for energi og søge det, der giver ham energi.

Lige nu har han 2 deltidsjobs som pedel. Det ene er ved et center for naturvejledere, hvor han har 13 timer om ugen. Det andet er som pedel ved Lodberg Fyr, Nationalparken, hvor han rydder op og taler med håndværkere. Han kan selv vælge eller fravælge kontakten med publikum, vælge sin arbejdstid og prioritere sine opgaver. Det er fantastiske jobs for ham.

Parternes synspunkter

A har i sit påstandsdokument anført følgende:

" ...

ANBRINGENDER

På baggrund af det anførte gøres følgende gældende:

Principalt

Det er ved navnlig Arbejdstilsynets redegørelse for arbejdsforholdene påvist, at medarbejderne på arbejdspladsen var udsat for meget voldsomme psykiske belastninger, udøvet af traumatiserede og udadreagerende unge.

Retslægerådet har i besvarelsen af spørgsmål 1 vurderet, at sagsøger lider af en uspecifik belastningsreaktion.

Sagsøgers gener er af både væsentlig og længerevarende karakter og opfylder dermed arbejdsskadesikringslovens personskadebegreb, hvilket tillige fremgår af Ankestyrelsens principmeddelelse PA 24-15.

I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt generne er opstået som følge af den pågældende arbejdsudsættelse, gøres det gældende at de arbejdsmæssige belastninger var af en sådan karakter, at de har været både egnede til at forårsage og også konkret årsag til de hos sagsøger konstaterede psykiske gener.

Retslægerådet har i overensstemmelse hermed besvaret spørgsmål 3 derved, at det "[...] *skønnes mere end 50 % sandsynligt, at belastende forhold på X X årsagsmæssigt har bidraget til den nævnte psykiske lidelse.*"

Med Højesterets dom, U.2017.2885H, er det fastslået, at retten er kompetent til at afsige dom om forelæggelse for

Erhvervssygdomsudvalget, og at det udslagsgivende kriterium herfor er, hvorvidt det ud fra sagens lægefaglige materiale anses for muligt, at lidelsen vil kunne anerkendes.

Sagsøger skal dermed ikke bevise, at sagen reelt vil blive anerkendt, men udelukkende at dette er muligt. På baggrund af ovenstående har sagsøger løftet sin bevisbyrde herfor.

I relation til sagens lægefaglige elementer, er det ved adskillige domme, herunder bl.a. U.2011.1985H og U.2012.2637H fastslået, at hvis forskellen mellem Retslægerådets og Ankestyrelsens vurdering angår spørgsmål af lægefaglig karakter, skal Retslægerådets vurdering lægges til grund.

Subsidiært

Afgørelser om anerkendelse og afvisning af arbejdsskader omhandler den hos skadelidte indtrådte tilskadekomst. Det er således selve den medicinske konstaterede helbredsmæssige forringelse, der er genstand for afgørelsen.

Sagsøgte har i afgørelsen af 14. juni 2017 truffet afgørelse om, at "Din stress er ikke en erhvervssygdom". Som fremhævet i Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 3 er 'stress' ikke en medicinsk diagnose eller for den sags skyld overhoved et lægefagligt begreb. Allerede idet der dermed er truffet afgørelse om et begreb, der ikke har en egentlig lægefaglig betydning, må afgørelsen ophæves.

Retslægerådet har i besvarelsen af spørgsmål 1 vurderet, at skadelidtes diagnose rettelig er 'Uspecifik belastningsreaktion'. Selv hvis det forudsætningsvist antages, at Ankestyrelsen kan træffe afgørelse om at anerkende/afvise 'stress', så har sagen været vurderet med afsæt i en forkert lidelse, hvorfor afgørelsen også af denne årsag må ophæves og hjemvises til fornyet behandling med henblik på vurdering af anerkendelse vedrørende den korrekte lidelse.
..."

Ankestyrelsen har i sit påstandsdokument anført følgende:

" ...

2. ANBRINGENDER

Det gøres overordnet gældende, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at der er et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelse af 14. juni 2017.

Sagsøger har ikke under sagen konkretiseret, hvilken lidelse sagsøger ønsker anerkendt som en erhvervssygdom eller nærmere angivet, hvilke konkrete episoder eller belastninger som skulle have givet anledning til sagsøgers gener. På baggrund af Retslægerådets udtalelse må det imidlertid formodes, at sagsøger ønsker uspecificeret belastningsreaktion anerkendt. Denne lidelse er ikke optegnet på fortegnelsen af erhvervssygdomme.

Det følger af arbejdsskadesikringslovens § 7, stk. 1, nr. 2, 2. led, at der kan ske anerkendelse af en arbejdsskade som en erhvervssygdom uden for erhvervssygdomsfortegnelsen, hvis sygdommen må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art.

Der gælder, jf. lovens forarbejder, et skærpet beviskrav ved vurderingen af, om en sygdom kan anerkendes efter § 7, stk. 1, nr. 2. Der må herefter ikke herske decideret lægefaglig tvivl om, at sygdommen i det konkrete tilfælde faktisk er erhvervsbetinget.

I medfør af lovens § 7, stk. 3, kan en sygdom anerkendes uden for fortegnelsen efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget. En sygdom skal forelægges, når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skønner, at der er mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes.

Ankestyrelsen har ved sin afgørelse af 14. juni 2017 (bilag 6) vurderet, at der ikke var grundlag for at anerkende, at sagsøger var påført en erhvervssygdom.

Ankestyrelsen anvendte ved sin vurdering begrebet "stress", da denne betegnelse blev anvendt i sagens oplysninger, og idet sagsøger ikke havde fået stillet en egentlig diagnose. Ankestyrelsen har i sin vurdering taget stilling til de af sagsøger angivne belastninger og gener og på denne baggrund i sit svar af 13. november 2017 (bilag 8) udtalt, at de psykiske belastninger ikke var tilstrækkelige ekstraordinære til, at der kunne ske anerkendelse af en psykisk erhvervssygdom. Samlet set har Ankestyrelsen således vurderet, at sagsøgers gener ikke udelukkende eller i overvejende grad skyldes arbejdets særlige art.

Dette bestyrkes af de lægelige oplysninger om, at sagsøger både inden og efter sin sygemelding hyppigt har besøgt sundhedsvæsenet med en række forskellige psykiske som fysiske gener, at han har OCD- og hypokondriske træk, og at A psykiske tilstand mere er udtryk for et personlighedstræk.

Retslægerådets udtalelse giver ikke grundlag for anerkendelse af en erhvervssygdom. I svaret på spørgsmål 3 har Retslægerådet udtalt, at årsagsforholdene til sagsøgers lidelse i form af uspecificeret belastningsreaktion er multifaktorielle, og at det ikke er muligt at angive specifikke sandsynligheder for årsager. Retslægerådet har dog skønnet det mere end 50 procent sandsynligt, at belastningerne på sagsøgers arbejdsplads har bidraget til lidelsen.

Det forhold, at Retslægerådet har skønnet det mere end 50 procent sandsynligt, at belastningerne på sagsøgers arbejdsplads har bidraget til lidelsen (i et uvist omfang), er ikke tilstrækkeligt til, at der kan ske anerkendelse uden for erhvervssygdomsfortegnelsen, jf. § 7, stk. 1, nr. 2, 2. led, da det ikke kan udledes af svaret, at lidelsen udelukkende eller som minimum "i overvejende grad" skyldes arbejdet. Et bidrag eller medvirken er således ikke tilstrækkeligt, jf. udover bestemmelsens ordlyd U2004.1315H, U2007.1867H, FED2016.90V og Vestre Landsrets dom af 3. november 2020 i BS-59154/2019-VLR.

På den anførte baggrund har Ankestyrelsen korrekt skønnet, at der ikke var mulighed for anerkendelse, og videre har Ankestyrelsen med rette undladt at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget.

Overfor hjemvisningspåstanden

Ankestyrelsen har truffet afgørelse på baggrund af sagens samlede oplysninger og ved inddragelse af såvel de lægelige som sociale akter.

Baggrunden for, at det i afgørelsen er sagsøgerens stress, der henvises til, er, at der ikke var grundlag for at stille nogen egentlig psykiatrisk diagnose, og at stress var den betegnelse, der fremgik af de foreliggende oplysninger. Uanset Ankestyrelsen har anvendt betegnelsen stress, og at stress ikke er en egentlig diagnose, har Ankestyrelsen vurderet såvel belastningerne som de beskrevne gener, og på den baggrund vurderet, at sagsøgerens belastninger ikke udelukkende eller i overvejende grad har medført sagsøgerens psykiske gener.

Der er på den baggrund ikke grundlag for at hjemvise sagen alene med den begrundelse, at Ankestyrelsen har anvendt den betegnelse, som i øvrigt fremgår af de foreliggende akter.

Selv hvis anvendelsen af betegnelsen "stress" måtte anses for en mangel, er der ikke grundlag for hjemvisning, da Retslægerådets

besvarelse viser, at der ikke er grundlag for anerkendelse, og at manglen dermed har været konkret uvæsentlig.

..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Retten begrundelse og resultat

A's lidelse er omfattet af arbejdsskadesikringslovens § 7, stk. 1, nr. 2. Anerkendelse af lidelsen som erhvervssygdom forudsætter derfor i medfør af § 7, stk. 3, forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget. Forelæggelse skal ske, når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skønner, at der er mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har i denne sag skønnet, at der ikke var mulighed for anerkendelse, og har derfor undladt forelæggelse.

En hjemvisning forudsætter, at det på grundlag af de for retten foreliggende lægelige oplysninger er muligt, at lidelsen kan godkendes som en arbejdsskade. Der er i den forbindelse under sagen stillet spørgsmål til Retslægerådet.

Ifølge Retslægerådet lider A af en uspecificeret belastningsreaktion, og på tidspunktet for undersøgelse ved speciallæge i psykiatri i februar 2020 opfyldte A ligeledes kriterier for diagnosen neurasteni, en kronisk træthedstilstand. Årsagsforholdene til dette er ifølge Retslægerådet multifaktorielle, og det er ikke lægefagligt muligt at angive specifikke sandsynligheder for årsager, men det skønnes mere end 50 % sandsynligt, at belastende forhold på X X årsagsmæssigt har bidraget til den nævnte psykiske lidelse.

Retslægerådets besvarelse afklarer ikke, i hvilket omfang belastende forhold på X har bidraget til lidelsen, eller om lidelsen i overvejende grad skyldes arbejdet. Da sagen imidlertid ikke drejer sig om anerkendelse af lidelsen, men alene om forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, hvor kriteriet som nævnt er, at anerkendelse må anses for at være mulig, må denne tvivl komme A til gode og medføre, at anerkendelse på det nu foreliggende grundlag anses for mulig. A's principale påstand tages derfor til følge.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 32.000 kr., af retsafgift med 2.400 kr. og af øvrige udgifter med 12.500 kr., i alt 46.900 kr. A er ikke momsregistreret. Da han imidlertid er repræsenteret af en ansat advokat, er sagsomkostninger ikke tillagt moms.

THI KENDES FOR RET:

Ankestyrelsen tilpligtes at hjemvise sagen vedrørende sagsøgers psykiske erhvervssygdom til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring med henblik på forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

Ankestyrelsen skal til A betale sagsomkostninger med 46.900 kr.

Beløbene skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.